

ФЛУКТУАЦИЯ НА ВАЛУТНИЯ КУРС НА БРИТАНСКИЯ ПАУНД В РЕАЛНОСТТА НА BREXIT

Докт. Теодор Милков Тодоров, катедра „Финанси и кредит”
СА „Д. А. Ценов” Свищов,

Резюме: В настоящата разработка, акцент се поставя върху промяната на ценовата динамика на курса на британския паунд. Целта е да се определят основните негативни ефекти от флукутация на валутния курс, обвързани с BREXIT. Основните негативни последици за Великобритания са инфлация, спад в растежа, отлив на чуждестранни инвестиции, редуциране на определени работни места, спад в доходите на британски граждани, живущи извън родината си. Отражението на флукутацията на британския паунд след референдума засяга косвено и България. Особено чувствителни са българите работещи сезонна работа. Очаква се да се въведат визови режими за пребиваване в страната. Българските студенти са друга група пряко засегната от реформите в страната. Промяната е курса на Британския паунд води след себе си до увеличение на семестриалните такси за учащите и премахването на привилегии, ползвани преди референдума.

Ключови думи: британски паунд, валутен курс, brexit.

Въведение

Датата, 24 юни 2016 година, ще остане паметна в новата история на Великобритания. На този ден се проведе референдум, свързан с обстоятелството дали страната да остане или да напусне Европейския съюз. Мнението на обществото бе разнопосочно. Елитът на страната бе твърдо против напускането на страната от Европейската общност. Съзиращи негативните влияния, които ще сполетят британската икономика при успешното реализиране на референдума. Съсловието от националисти категорично изисква от държавната власт да се вслуша в техните слова, насочени към излизането на Великобритания от Европейският съюз. Основните доводи, които те изтъкват са продиктувани от непрестанните опити на страните членки на ЕС да водят единна политика, както политическа, така и икономическа. Те са твърдо против нарастващия брой на гастарбайтери от различни страни, в

следствие на бежанската криза, зародила се в Европа. Не приемат за допустимо постоянно нарастващите изисквания, за подпомагане на различни субекти от Европейския съюз. Те приемат страната си едва ли не за донор на финансови средства, предназначени за страни с влошено финансово и икономическо състояние.

Настоящата разработка изследва влиянието на проведият се референдум във Великобритания върху валутния курс на британския паунд, спрямо курсовете на основните валути щатския долар и еврото. Акцентът се поставя върху основните негативни последици, засягащи както британската икономика, така и населението. Те са задвижени благодарение на проведият се референдум, засягащ в частност флукутацията на спот курса на британския паунд.

1. Флукутация на валутния курс на британския паунд след Brexit

Очакванията на множество специалисти в областта на международните финанси за спада на британския паунд след проведият се референдум спрямо водещите валути (щатски долар, евро) напълно се оправдаха. Не случайно авторитетни чуждестранни издания нарекоха датата 24 юни 2016 година черен петък. На финансовите пазари той доведе до загуби в размер на 2 трилиона долара. Намалението в стойността на курса на паунда спрямо щатския долар е размер на 11,52%. По този начин той достига най-високите си негативни стойности от преди 31 години.

Информацията за проведият се референдум създава панически решения от страна на инвеститорите и те масово продават британски паундове с цел да минимизират своите загуби. Правителството се опита всячески да поддържа по-висок курс на своята национална валута, като предприема политика, насочена към намаляване на лихвените нива на държавните облигации. Но и този план за оздравяване на вече разклатеният паунд бележи след себе си неуспех. Масово инвеститори от цял свят, институционални и индивидуални, диверсифицират своите портфейли, като заменят британския паунд с други валути. Това е безспорно доказателство за загуба на доверие към националната валута на Великобритания от страна на инвеститорската общност.

2. Негативни последици за Британската икономика след промяната на валутния курс

Изключително много са негативните явления, породили се след проведия се референдум и касаещи пряко британската икономика и

нейните граждани. Без да претендираме за всеобхватност накратко ще бъдат анализирани основните негативни влияния.¹

- Чуждестранните инвестиции. Когато националната валута на дадена страна в продължение на седмици търпи редуция, то тя създава поводи за притеснение от страна на чуждестранните инвеститори. Тук е мястото да се отбележи фактът за възникване на валутен риск, който тревожи инвеститорите. Опасенията им са напълно оправдани, тъй като те усещат възможност да не получат своите вземания в точния им размер. Опасността от флукуацията на валутния курс води до изтегляне на чуждестранните инвестиции от Великобритания, поради неблагоприятния бизнес климат.
- Спад в растежа. Опитите за растеж на БВП на страната, трудно биха могли да се реализират поради волатилността на валутата. Очакванията за нарастване на основните икономически индикатори, отразяващи производствените мощности, няма да се реализират. Това ще окаже негативно влияние върху цялата страна.
- Инфлация. Инфлационните процеси са пряко вследствие от спада в стойността на дадена парична единица. Британският паунд не е изключение от това. Неговият спад доведе след себе си до рязко увеличаване на определена група стоки и по-конкретно вносните. Всички вносни стоки бележат ръст в ценово отношение, в резултат на обезценяването на националната валута.
- Редуциране на работни места. Множество чуждестранни компании, имащи свои представителства във Великобритания, силно ще редуцират своя персонал. Особено активни в това отношение са американските банки, които ще преместят своите офиси в други държави от Европейския съюз. Обещанията за сигурност на работните места от страна на правителството няма да бъдат спазени.
- Обезценяване на някои доходи. В резултат на спада на курса на британската лира, силно се застрашават доходите на британците, живеещи извън страната си. Това са пенсионери, които получават своят месечен доход в паунди след превапутирането им в националната валута на страната, в която пребивават.

¹ <http://www.investor.bg/novini/130/a/kursyt-na-lirata-se-srina-do-nai-niskoto-si-nivo-ot-1985-g-219521/>

- Преместване на световния финансов център. Валутната флукутация на британската лира може да създаде предпоставки за изземване функциите на Лондонското сити, като основен финансов център. Водещ кандидат за нов финансов център е Франкфурт.

3. Негативни последици за България след проведеният се референдум

След като засегна една от най-развитите страни в Европейския съюз, негативната промяна в курса на британския паунд указва, макар и косвено, влияние върху българската икономика. За наша радост тези последици нямат това негативно влияние, както се очакваше.²

- Бариери за свободно предвижване. Идеята за ограничаване на миграционния поток се дискутира от няколко години в кулоарите на британския парламент. Особено засегнати от тази идея са сезоните работници, работещи в сферата на селското стопанство. Очаква се да се въведат задължителни работни визи, които ще ограничават българските работници. Друг основен губещ са българските студенти, избрали да следват в обединеното кралство. Основните пречки пред тях са свързани с промяната в синхронизацията на семестриалните такси, с тези на британските студенти. Това неминуемо ще принуди, много български студенти да продължат своето следване в други университети. И за капак се премахват преференциите за ползване на студентски кредити, които са основен източник за финансиране на професионалното им обучение.
- Увеличаване на вноската на България като член на ЕС. Като водеща икономическа, индустриална и финансова сила, Великобритания е основен донор на европейския съюз. След възникналите проблеми има вероятност България да увеличи своята вноска като равноправен член на съюза. От друга страна, се наблюдава спад в паричните потоци към страната, насочени към отделни отрасли от националното стопанство. Малкият и средният бизнес са поставени в стресова ситуация при липса на свежи пари от Европа, които подпомагат финансово реализирането на производствената дейност. По – този начин се ограничават субсидирането на дребните стопански единици, които жизнено се нуждаят от средства за

² <http://eupolicy.eu/wp-content/uploads/2016/06/Brekzit-i-Blgariya.pdf>

реализиране на едно рентабилно за тях производство. Като следствие от този процес те са принудени или да реструктурират своя бизнес, или най-лошият възможен вариант е да прекратят своята стопанска дейност.

Заключение (Изводи)

Провелият се референдум в обединеното кралство създаде многобройни проблеми пред британското правителство. На първо място обезцени британския паунд. Той достигана най-ниските си стойности от 31 години насам. Резкият спад в курса на националната валута на Великобритания, постави в стресова ситуация инвеститорите на финансовите пазари. Те трябваше да вземат адекватни и прецизни решения за много кратък период от време, предвид възникналата ситуация. Но проблемите за британското общество не спират дотук, а се задълбочават и рефлектират върху цялата икономика. По-съществени са: застой в растежа, увеличаване цените на вносните стоки, отлив на чуждестранни инвестиции, обезценяване на фиксираните доходи. Водещи институционални инвеститори са загубили доверието си в стабилността на британската лира. Те са принудени да диверсифицират своите портфейли, като продават британски паунди и в замяна закупуват главно щатски долари. Прогнозата на редицата оторизирани и ерудирани анализатори и специалисти е, че са необходими от 1 до 2 години, страната да провежда дисциплинирана политика за да стабилизира своята парична единица до нивата, предшестващи референдума.

ЛИТЕРАТУРА

1. <http://www.investor.bg/novini/130/a/kursyt-na-lirata-se-srina-do-nainiskoto-si-nivo-ot-1985-g-219521/>
2. <http://eupolicy.eu/wp-content/uploads/2016/06/Brekzit-i-Blgariya.pdf>